

gleškem, kjer mnogo več premoga požgejo, kakor pri nas in kjer tedaj mnogo več premogovega pepela imajo nego pri nas, tam so njegovo vrednost že davno spoznali in ga tudi za gnojilo začeli rabiti. Pa ne kot sam pepel se tam navaža na njive in travnike, ampak pomešan najbolj z živalskimi izločki in posebno s človečekom in služi po tem takem na dvojni način, prvič jemlje raznim živalskim izločkom smrdljivi duh in drugič daje s premogovim pepelom izvrsten gnoj. Ta zmes se mora večkrat prekopati in premetati in slednjič se ji še nekoliko razpadlega vapna primeša. Tako daje gnojilo najbolj močno, ki ga gre posebno tam rabiti, kjer velja nagle učinke doseči.

Na Francoskem rabijo mnogi vinogradniki premogov pepel tudi surov za gnojenje vinogradov. Tam vidijo v premogovem pepelu tudi dober pomoček proti polžem in drugemu takemu mrčesu.

Pri nas se pa še nahajajo kmetovalci, ki koristnosti tega pepela nočejo pripoznati in ga mnogokrat naravnost za škodljivega imajo. Zato ga pa pogosto še na gnojišče ne vsipajo, ampak na ravnost v kak kot mečejo. Zato je pa treba, da se taka malomarnost opušča in da se spoznanje velike gnojivosti premogovega pepela bolj in bolj v dotičnih krogih razširja.

Sejmovi. 16. avg.: v Lembahu, Pobrežu (sv. Vid); Mozirju, Sevnici, Vozenici, Strassu; 17. avg.: v Jarenini; 18. avg.: pri Devici Mariji v Puščavi, Slov. Gradcu; 20. avg. pri sv. Jurju na Pesnici, v Kostivnici, v Pilštanju, v Žetalah.

Dopisi.

Iz Maribora. (Naše srednje šole. Njih programi.) V rokah imamo program naše višje gimnazije. Dva dela ima; v prvem je razprava prof. dr. Heigina: Plinij in njegovi viri, v drugem pa je kronika gimnazije od ravnatelja dr. Steinwenterja. V polni resnici povemo, da ne vemo, kaj dela ona razprava v programu; le ta pride učencem in njih staršem najprej v roke, toda čemu je njim ta suhoparna razprava, kratko in malo mi ne izpoznamo. Dva predala vrst se vlečeta skozi celih dragih 45 strani; v prvem je na vsaki strani par vrst latinskih, Plinijevih, v drugem pa nekaj več grških, različnih pisateljev, spodaj je potlej nekaj nemških opazk; to je vse, kako pa pride to delo v šolski program? In pisatelj še ne konča, hoče še isto drugo leto nadaljevati, to pa se nam zdi že preveč. Take razprave, če so čemu, gredo v liste gospodom profesorjem namenjenim, nikakor pa ne v programe. Bolj zanima nas drugi del, kronika. Iz nje opomnimo samo to, da letos niso Slovencev žrli, sicer bi

jih ne bila večina, 161 proti 137 Nemcev. Izid napredovanja je, kakor na povelje, letos povoljen. — Višja realka bila je dosehdob še bolj, kakor po drugod, pravo pribežališče grešnikov, t. j. večina uencev je va-njo hodila, ker jih drugje niso vzprejeli. Kako da je letos bilo, ne vemo, ker nam njen program še ni prišel v roke, vendar se je bilo skraja reklo, da je v tem letos veliko bolje. — C. kr. učiteljske in mestna dekliška šola niste programov izdali. Tudi prav, saj so takó stroški, ki jih ni treba, izostali, ko bi enaka programa bili izdali, kakor ste ju oni dve šoli, ali nam ga je vsaj gimnazija podala. V obče pa smemo reči, da se nas loteva strah, kedar vidimo, da hodi skoraj brez števila otrok v te šole in s tem kaže, da hoče živeti ob stroških države. To ni dobro znamenje, nam je treba dobrih delalcev.

Iz Šmarija. (Lepa svečanost.) Pozno pridem, pa pridem vendar s svojim poročilom. Tiče se naše svečanosti, ki se nam je v preteklem tjednu kaj lepo obnesla. V tem, ko se letos povsod, koder se glasi slovenska beseda, prireja slavnost na čast utemeljiteljev slovanske verske in splošnje omike, tudi Šmarje ni izostalo. V nedeljo, dne 2. avgusta so nam bili vrli dijaki iz Maribora in nekaj tudi iz Celja napravili vesel večer, ali kakor je stalo na njih vzporedu: Metodijev večer. Krasne pesmi so se vrstile s slavnostnim govorom in deklamacijo. Petje je vodil Mariborski abiturijent gosp. J. Vreže, slavnostni govor pa je imel ravno tamošnji abiturient g. A. Medved, doma iz Rajhenburga. Deklamoval pa je Gregorčičevo „Velikonočno“ J. Ž., doma iz Slov. Bistrice. Gledé govora radi priznamo, da je bil izvrsten po vsebini, pa tudi po prednašanju. Govornik kaže že neko spretnost in izurjenost, ki se še sicer pri dijaku ne išče. Tudi deklamovanje je bilo mislim pesniku primerno in globoko čuteno. Da pevcem ni manjkalo pripoznanja pri poslušalcih, to se lahko umeje, saj pesem, ki vré iz mladih, navdušenih prsi, gane, hoče ali noče, poslušalca. Kar sicer ni v navadi, k tej svečanosti pa je prišel celo c. kr. komisar, g. Kolenc iz Celja. Ni imel pa posla pri celi svečanosti, lep red in vzgledno vedenje gg. dijakov ga je zadovoljilo in odšel je dobre volje. Končaje to poročilo naj še le izrečem svojo in menim, da tudi vseh poslušalcev, zahvalo gg. dijakom, ki so nam ta lep večer naredili. Na mladino, čije srce bije za tako svete ideale, sme se narod z zaupanjem ozirati, prihodnost naša pa je — naše mladine.

Iz Cvetkovec pri Veliki nedelji. (Zlobna tožba ali kali?) Ljudje vedno tožijo: slabi so časi, veliko imamo plačil itd., in vendar dostikrat eden drugemu nepotrebne stroške dela s tožbami iz golj sovraštva ali nevošljivosti. Da bi bila tožba gotovejše sprejeta, na-

znanja jo tožitelj večidel v edino zveličavni nemščini in kako pišejo, se razvidi iz prepisa tožbe, katera je došla 15. julija t. l. na sl. e. kr. okr. glavarstvo v Ptuj.

„Löbl. k. k. Bezirkshauptmannschaft Pettau! Von Gasthause Georg und Leonhard Poplatnik in Osluschofzen wird bekannt gegeben, dass er durch seinen Gastbetriebe Nachbarschaften beunruhigt, weil er in der Wirthause halten sich verdächtigen Purschen ganze Nächte auf. Wie am 4. Juli wurde über 12 Uhr und am 11. Juli bis 3 Uhr in die Früh ein blötzliche Lermung, weil das Gasthaus am seiten ist wo sich leicht eine Luparei aufhalten thut. Ich F. P. und I. E. bittet löbl. k. k. Bezirkshauptmannschaft geruhe obiger Wirthaus oder ganz abspert weil er von Purschen geschtolene Getreite abkuft.“

Kakor pa gosp. predstojnik javlja, je Jurij Poplatnik pošten mož in je tudi žandarmerija naznanila, da slednji stavek zaradi kupovanja ukradenega zrnja ni istinit; toraj bi takim tožiteljem svetovali: Ne stori drugemu, k čemu ne želiš, da drugi tebi storijo.

Od Velike nedelje. (Olepšanje cerkve. Novi zvoni. Blagi volili.) Morda bo častitim bralcem „Slov. Gospodarja“ všeč, ako enkrat tudi kaj od prijetne in kot vrlo narodno sloveče Velike nedelje slišijo. Naša cerkev je bila pod rajnim visokočastitim dekanom Fricom ozaljšana po izvrstnem slikarju Brolo pred tremi leti, tako da moremo ponosni biti na krasne podobe in lepo slikarijo po celi cerkvi. Razun tega so bili tudi ponovljeni oltarji v kapelah, prižnica pa in tabernakelj na velikem oltarju po slikarju g. Čuček-u na novo krasno izdelan. Potrebno še je bilo ponoviti dva stranska oltarja blažene device Marije, kar se pa bode zdaj, še v teku tega meseca zgodilo, in sicer dobimo v en oltar krasno podobo bl. device Marije Lurške, katero smo dobili iz Francoskega in bode slovesno na angeljsko nedeljo t. j. 30. avgusta blagoslovljena. Za Lurško Marijo se imamo zahvaliti v prvi vrsti našemu gospodu župniku in darežljivosti faranov, posebno pa občinam: Mihovec, Trgovit, Sodinec, Vičanec, Runeč in Lešnica. Kar so Velikonedeljski farani že davno želeli imeti, pa zavoljo slabih letin ni bilo mogoče si oskrbeti, to se je zgodilo vsled sporočila dveh blagih, zdaj že pokojnih oseb. — Visokočastiti gospod M. Fric, bivši dekan v Veliki nedelji, so namreč volili za nove zvone k naši cerkvi 500 fl. in častita gospa Josefa Murgel velikodušni dar treh tisuč goldinarjev ravno v ta namen. Bog jima povrni!

Vsled tako izdatne pomoči je bilo mogoče oskrbeti štiri zvonove, od katerih bo največji 33 centov težek. Izlil jih bo slavni zvonar g. Samassa v Ljubljani in bodo, kakor mislimo, do angeljske nedelje tukaj, tako da se bode tudi

ta svečanost ob enem z blagoslovljenjem Marije Lurške in oltarjev vršila.

Od sv. Marjete niže Ptuja. (Nova sv. meša.) Nedeljo 9. avg. obhajal je č. g. Fran Šegula svojo prvo sv. mešo. Farna cerkev bila je polna vernikov, kateri so bili prišli prosit nebeškega Očeta, naj mlademu, novoposvečenemu gospodu da moč in gorečnost za imenitno pa tudi težavno službo. Č. g. primicijantu pridigoval je vlč. g. Fr. Geč, kaplan pri sv. Marku in boter primicijantov. Pri sv. meši streglo mu je mnogo čč. gg. duhovnikov in bogoslovcev, kateri so bili došli iz 5 raznih škofij. Opol dne bil je obed za duhovščino in stariše gosp. primicijanta v farovžu, popoldne pa na domu novomašnikovem. Navadne napitnice g. primicijantu in pričujočim gostom govoril je, večidel v šaljivi besedi g. ceremonijar. Domači gosp. župnik pa so govorili napitnico na sv. Očeta Leona XIII. in cesarja Franca Josipa in na slov. narod. Vesele ure so le prehitro pretekle in z užaljenim srcem smo se poslovili od gosp. novomešnika, kateremu kličemo: „Naj ljubi Bog iz roke večne, Vam dni vesele da in srečne“.

Iz zgornjega Kamenščaka. (Slovensko-nemška šola) se je prikazala v najnovejši dobi v Cezanjevcih; tako namreč se glasi statistički izkaz, sestavljen od našega g. učitelja J. K... za, ki je s svojo nemščino, kakor mi po domače pravimo, že večkrat kozle drl. Mi smo dozdej mislili, da naša šola je čisto slovenska, a g. učitelj nam je zdaj po svoji nemški pameti razodel, da smo mi tudi poklicani za nemški rajh. O ti „nezgrüntana para“ ti, kaj pa si misli naša deca, ako jim g. učitelj začne vcepljati to nemščino! — Sploh se slišijo o tem gospodu čudne stvari. Če je le peščica tega res, kar se govori, potem ne razumem, kako naš krajni šol. svet, kjer sedi celo en strokovnjak iz Ljutomera, tega gospoda še le podpira nam na pohujšanje. Ali za to c. kr. okrajni nadzornik nič ne zna? Mar ga zagovarja zavoljo njegovega nemškega mišljenja? Ali smo mi res za to obsojeni, da bi temu g. izročili svojo deco za odgojo? Radovedni smo, kaj bo okrajni šolski svet v tej zadevi ukrenil? Gosp. učitelju pa želimo, naj gre žvižgat naši „žabi na lanci“ s svojo nemščino!

Iz Vojnika. (Novej cerkvi) vogeljni kamen smo danes slovesno vlagali. Imamo sicer tri cerkve, a ogromnej množini faranov, (župnija šteje 3875 duš), ne zadostujejo, zlasti farna ne. Sklenoli smo torej sedanjej farnej cerkvi zvonik s prelepimi zvonovi pustiti, kapeli, ladijo in presbiterij pa podreti ter vse to večje pozidati. Težavno delo je tem bolj, ker so naš č. g. župnik se uže postarali in bolehalo, pa zaupajoč na Boga in dobre ljudi lotimo se dela. Da nes so pred pozno službo božjo preč. gospod kan onik Franc Kosar v imenu mil. knezoškofa

slovesno kamen vogeljni položili vpricho številnega ljudstva in 12 duhovnikov. Zatem so faranom v cerkvi razlagali pomen dotičnih obredov cerkvenih in v jako genljivih besedah, kakoršnje so temu slavnemu govorniku vže lastne, ter opominjali, naj se srčno in z združenimi močmi svetega dela lotijo v čast božjo in zveličanje duš. Slovesno sv. mešo opravljali so preč. kanonik in dekan Ivanc, stregli pa preč. g. dekan Gajšek in župnika č. g. Kos in Voh. Bog blagoslovi pričeto delo in daj kmalu farno cerkvo, kakoršnja se spodobi krasnim zvonom, velikej fari, slavnemu trgu in prelepej okolici!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Presvitli cesar in cesarica sta bila 8. avgusta v Zellu na Jezeru; o polnoči so se cesar odpeljali v Inomost; na kolodvoru jih je pozdravil nadvojvoda Henrik, grof Taaffe, ces. namestnik itd.; vse ulice bile so bengalično razsvetljene: v imenu strelcev nagovoril je cesarja grof Wolkenstein; cesar so odgovorili, da ima društvo strelcev dvojno nalogo, namreč domoljubje in obrambo domovine. — Iz Dunajskih časopisov izvemo, da se avstrijski in ruski car snideta v drugi polovici meseca avgusta v Kromerizu; shoda se bodo udeležili tudi cesarica naša, carica in cesarjevič Rudolf; dogovorjeno je tudi, da pridejo v Kromeriz ministra zunanjih zadev in grof Taaffe. — Državni zbor se snide bržčas 14. sept. najprej ba. volitev predsednika in njegovega namestnika in adresna debata; potem se bo vršila razprava o budgetu za leto 1886; v novembru in decembru pa bodo zborovali deželni zbori. — Pri državnozbornski volitvi v kmetskih občinah gorenjskih na Kranjskem bil je izvoljen knez Windischgrätz s 191 glasovi, dva glasa dobil je Bleiweis vitez Trsteniški. — Dva prisednika Praške trgovske sodnije sta se pritožila, ker jima sodišče ni hotelo dovoliti, da bi česki prisegla. Predsednik višje sodnije pa je odločil, da smeta v českem jeziku zapriseči, kar sta tudi storila. — Zagrebskim županom izvolili so jednoglasno dvornega svetovalca Radovinaca. Predsednik hrvatske regnikolarne deputacije Krešić, odložil je svoj mandat za deželni zbor. Tudi Miškatovič namerava se odpovedati poslanstvu. Bo le pametno.

Vnanje države. Nemški škofje so imeli 5. t. m. veliki shod v Fuldi; bavili se so z vprašanjem o bodočem postopanju katoliške cerkve nasproti Pruskim postavam. — Kolera na Španjskem se še vedno širi; 4. avg. je pomrlo je 1621 oseb. 6. avg. 1668, 7. 1700, 9. avg. 1577 oseb, tudi v Marseille na Francoskem umrje vsaki den 10 do 20 ljudi. — 10. avg. podal se je grof Kalnoky v Varzin, da se

snide z Bismarkom. — V grškej poslanskej zbornici imeli so nedavno nemirno sejo; ob 10. uri zvečer hoteli so se še posvetovati o predrugatbi užitnine; poslanec Eutaksis predlagal je, da se naj preloži ta predmet na drugi den, ker poslanci ne morejo več delati zaradi velike vročine. Poslanec Korizis mu reče: „Vi ne morete delati, ker ste pijani“. Na to je nastal prepir, poslanci večine so šli s palicami po Eutaksisu, kateri je moral za stol zgrabit, da se je z njim branil. V Sibiriji napalo je 200 Tunguzev mesto Tuhuransko; nastal je krvav boj med njimi in vojaki; na bojišču obobležalo je 120 Tunguzev in trije vojaki. — Pogreb generala Granta, bivšega predsednika Združenih držav v Ameriki bil je velikanski; sprevoz bil je šest angleških milj dolg.

Za poduk in kratek čas.

Visoka žena.

Letos, v god sv. Dominika, je malo pred 5. uro v jutro svojo blago dušo izdihnila žena, čije ime slove po celem našem cesarstvu in še dalje — Ana grofinja Meranska.

O njej, prosti hčeri c. kr. poštarja Plohla, pa o njeni možitvi z nadvojvodo Ivanom živi med ljudstvom marsikatera pripovedka. Nekaj jih bo že resničnih, večji del pa je izmišljenih, vendar v vseh se preslavlja njena lepota in ljubeznjivo srce.

Na den sv. treh kraljev se je bila l. 1804 rodila v Aussee-ju, malem trgu na Velikem Štajerju, in tamkaj se je tudi v svežem zraku Noriških gorá v lepo devico razvila. Celo svoje življenje je ta kraj ljubila in še potlej, ko je že bila soproga nadvojvode postala, je delj časa tam živela in 81 let stara je tudi v svoji rojstni hiši mirno umrla.

Kako jo je nadvojvoda bil izpoznal in zakaj si jo je zoper voljo cesarske hiše bil vzel za ženo, o tem si pravi ljudstvo marsikaj, največkrat pa se sliši in se je dosehal sploh verjelo, da se je bilo to vsled posebne dogodbe izgodilo. Ko namreč nek den ni bilo hlapca k redu in je nadvojvoda se nekam bil hotel peljati, vzelo je brhko dekle poštarja samo vajeti poštnih konjev v roke ter nadvojvodo srčno in srečno pripeljalo, kamor se je bil namenil.

To pa ni resnica, marveč je bolj verjetno to-le:

Na jezeru blizu Aussee-ja, kjer se je nadvojvoda rad zadrževal, bile so se večkrat nje-mu na čast vršile veselice. Pri teh so tamošnja dekleta bila rada v svojih običajnih oblačilih prišla. Ta so se jim sila lepo podala, najlepše pa 22letni hčeri c. kr. poštarja. To in pa priprosto, pa sramožljivo vedenje dekleta je nadvojvoda toliko očaralo, da ga ni mogel pu-